

Bc. Magdalena Kuthanová

Funkce „comment clause“ *you know* v literatuře a televizním sitcomu *Přátelé*, and its Czech translation counterparts / The functions of comment clause *you know* in literature and the TV sitcom *Friends*, and its Czech translation counterparts

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta, Ústav anglického jazyka a didaktiky, diplomová práce, srpen 2014, 79 stran + příloha

Posudek oponenta

Diplomová práce Bc. Magdaleny Kuthanové srovnává užití interaktivního diskurzního markeru *you know* ve dvou typech textu – beletrii a americkém sitcomu s předpokladem, že jazyk televizní show bude v jejich využití blíže spontánnímu mluvenému projevu. Druhým zkoumaným aspektem práce jsou způsoby překladu do češtiny.

Teoretický popis staví primárně na monografii Povolné (2010). Stručně shrnuje vývoj pojetí *comment clauses* (CC) v *CGEL* a dílčích studiích, a definiční kritéria (začlenění do sou/větné struktury), funkce (*claiming attention/agreement* pro *you know*), jakož i kritéria pro klasifikaci CC: syntaktický typ, *I/you* zaměření, pozice, reakce druhého účastníka, prosodické rysy. Následně se zaměřuje na pragmatické funkce (opět dle Povolné 2010) *appealer*, *inform marker*, *emphatizer*, *verbal filler* a *monitor*. Pro české ekvivalenty si všímá příkladů založených na *Mluvnici*, uvádí však i další možnosti – kontaktní dativ a částice. S ohledem na použitá data autorka dále zhruba charakterizuje jazyk sitcomu a rozdíly od spontánního mluveného jazyka (Quaglio 2009). Všimá si i charakteristik a omezení televizního překladu ve srovnání s překladem literárním.

Kapitola 3 popisuje sběr materiálu z *Intercorpu* a osmi epizod seriálu *Friends* po sto dvojicích z každého. Zde je autorce třeba přiznat invenci a úsilí vložené do sběru dat, včetně přepisu českých replik z epizod (reflektují např. krátká *i* v S09E12_11 skutečnou výslovnost?). Byla součástí excerptce stažená forma *y'know*? Oceňuji rovněž i kritický přístup ke zdrojům v *Intercorpu* (str. 18). V Tabulce 1 (str. 20) podává frekvenci jevu na tisíc slov – má tento údaj pro příklady z beletrie relevanci? Má autorka nějaké vysvětlení pro rozdíl ve frekvenci výskytu CC mezi vzorky E6 a E11 (str. 20)? Frekvence jsou následně srovnány i dalším výzkumem, kde jsou (vyjma Povolné) srovnatelné.

Autorka dále postupuje popisem pozic, forem a funkcí CC v jednotlivých souborech (4.1 a 4.2) a přináší množství korelací, jak z hlediska umístění CC v replice a větě, z hlediska pragmatické funkce (jak je hodnocen př. 9 na str. 25 – které CC odpovídá částice v překladu?). Tyto výsledky jsou rovněž korelovány s překladovými protějšky. Jak jsou řazeny údaje v tabulce 4 (str. 28) a 14 (str. 42)? Zajímavé jsou i postřehy týkající se změny umístění markeru při překladu a také souvislost s pragmatickou funkcí. Následně výsledky získané z obou souborů dat mezi sebou porovnává (4.3).

Srovnání obou typů materiálu přináší velké množství dílčích poznatků, jako je např. kombinace s jinými CCs ve *Friends*, která téměř absentuje v materiálu z beletrie, častější pozice (na začátku věty ve F na konci v *Intercorpu* a na konci repliky). Může v tomto ohledu hrát roli délka replik v obou druzích textu? (str. 51-52) Pozice patrně rovněž koreluje s

výsledným překladem (i nulovými protějšky). Zajímavé je také srovnání s výsledky předchozích studií – má autorka nějaké vysvětlení?

Rozdílné výsledky pro oba soubory nachází autorka i co se týká překladových protějšků (např. výrazně častější nulové protějšky ve F, či menší variabilita v *Intercorpu*, rovněž i coby konkrétních realizačních forem slovesa *vědět*, či chybějících částic typu *no jo*, Tab. 28, str. 56). Poměrně velká shoda se naopak vyskytuje u rozložení funkcí (jaký může být další důvod pro četnější zastoupení verbal fillers ve *Friends?*, str. 59 a 61).

Po jazykové stránce je práce zpracována také na dobré úrovni, (nepřesné formulace např. *In both the corpora, the function of verbal filler turns out to be the most distinct one* (str. 60 a na str. 33) a obecně užívání adjektiva *distinct* v práci, např. 29 či 54; str. 24 – *that help the distribution of pragmatic functions – identification?*; str. 36 - *we have come to a simple determiner?*) Vzhledem k povaze dat by také v názvu práce měla být spíše *beletrie/fiction – literature* je poněkud širší termín. Jak chápe autorka opozici psaný a mluvený jazyk (*the natural language of conversations ... can be contrasted to the artificial language of written form*, str. i a ii). Str. 35 a jinde – co označuje termín *interrogative mode* a *imperative mode*? *Interjection* hele *in the imperative mode* - str. 48 nebo např. str. 61- je tvar *hele* imperativ od *hledět*? I po formální stránce je práce dobře zvládnutá (psaní desetinných čárek v angličtině?, psaní velkých písmen např. v tabulce 15, str. 43).

Celkově lze říci, že předložená studie je přehledně a účelně rozvržená a systematicky zpracovaná a přináší řadu dílčích výsledků. Vedle toho implicitně přináší i řadu metodologických otázek zejména týkajících se srovnatelnosti dat.

Závěr:

Jak vyplývá z výše uvedeného, splňuje předložená studie Bc. Magdaleny Kuthanové kritéria kladená na diplomové práce. K obhajobě doporučuji a předběžně hodnotím známkou *výborně* či *velmi dobře*.

PhDr. Pavlína Šaldová, Ph.D.

V Praze, 3. září 2014